

10

éve épülő bizalom

Tíz év, több mint 150 ezer kilométer, évről évre több ellátott település, több száz aktív olvasó, megannyi program és egyéb foglalkozás, valamint ezernyi élmény és emlék fűződik ehhez a bibliobuszhoz (is), melyekből meríteni nem nehéz, választani annál inkább. A pécsi Csorba Győző Könyvtár könyvtárbuszos munkatársai az intézmény idén tízéves 2-es számú könyvtárbuszának működési tapasztalatait foglalták össze.

Az intézmény 2010-ben átadott, 1-es számú könyvtárbuszának működési tanulságai, a nemzetközi könyvtárbuszos találkozók (pl. Maribor, Kapronca) által megszerzett tapasztalatok összegzése után adta be pályázatát egy új könyvtárbuszra a Csorba Győző Könyvtár, melynek eredményeképpen 2014-ben útnak indulhatott

Baranya vármegye útjain a 2-es busz is. Indulásakor 28 településre látogatott, ami az évek során gyarapodott, 2024-ben 33 település olvasói igényeit szolgálja ki. Amit már a tervezésekor tudni lehetett, hogy a könnyebb közlekedés és parkolás miatt le kell mondani a nyerges vontatós konstrukcióról, és egy kéttengelyes szóló buszt kell majd berendezni, kétezer darab dokumentummal.

Küldetését tekintve ugyanazzal a céllal vágott bele a váltásban dolgozó két könyvtáros és a két gépkocsivezető a feladat ellátásába, hogy Baranya olyan aprófalvas térségeiben nyújtson korszerű könyvtári szolgáltatásokat, ahol nincs telepített könyvtár. Vagy éppen volt, de senki nem használta, aminek számos oka lehetett, kezdve az elégtelen infrastruktúrális feltételektől a szakképzettséggel nem rendelkező munkaerőig.

A változások folyamatosan nyomon követhetőek voltak az évek során, a korábbi tapasztalatok azt mutatták, hogy bővíteni kell a számítógépek számát a járművön, viszont ezek ma már sokkal kevésbé kihasználtak. Ugyanígy eltűnően van az érdeklődés a DVD-k iránt, bár ezzel párhuzamosan a több hátrányos helyzetű településre látogató másik könyvtárbuszon továbbra is van rá kereslet. Az állomány optimális nagyságára ma már inkább háromezer darabot mondanánk. A legalapvetőbb és legegyszerűbb (kölcsonzés, nyomtatás, fénymásolás, ügyintézés) könyvtári szolgáltatás igénybevételére az aprófalvas baranyai településeken a havi kétszeri másfél-két óra szolgáltatási idő elegendő, de a komolyabb törzsközönsséggel rendelkező településeken – főleg ott, ahol még óvoda és iskola is van – kevés, illetve párhuzamosan nem megvalósítható egy csoport fogadása és a lakosság kiszolgálása.

A településeken kulcsfontosságú a bizalom kiépítése, a könyvtárbusz által nyújtott szolgáltatások megismertetése a lakossággal, ami – akárcsak egy egyszemélyes fiókkönyvtár esetében – bőven túlmegy a kölcsönzések lebonyolításán. A mai napig vannak olyan ellátott települések – és ez nem túlzás –, ahol a falubeliek egy része csak és kizárólag akkor találkozik a másikkal, amikor kölcsönözni jön. Ilyenkor abban a másfél-két órában az elmúlt két hét eseményei is kibeszélésre kerülnek. A könyvtárbuszoknak ezt a (kis)közösségi szervező lehetőségét már megtapasztaltuk az 1-es buszon is, nem volt nehéz adaptálni a 2-es buszra, főleg úgy, hogy a jóízű beszélgetésekhez egy kényelmes kanapé is hozzájárul. Sokszor jellemző, hogy hosszú és nehéz út vezet ahhoz, hogy aktív tagokká váljanak a településeken élők, de a fordítottja is igaz ott, ahol már korábban is igény volt arra, hogy kisebb-nagyobb mennyiségben érkezzon a friss irodalom.

A könyvek nem lettek olcsóbbak az elmúlt években, így azt bátran kijelenthetjük, hogy azok rengeteget spóroltak, akik kéthetente igénybe vették a szolgáltatást. Hatványozottan érvényes ez azokra a szülőkre, akik több gyermekkel érkeznek, és

A könyvek nem lettek olcsóbbak az elmúlt években, így azt bátran kijelenthetjük, hogy azok rengeteget spóroltak, akik kéthetente igénybe vették a szolgáltatást. Hatványozottan érvényes ez azokra a szülőkre, akik több gyermekkel érkeznek, és

A könyvek nem lettek olcsóbbak az elmúlt években, így azt bátran kijelenthetjük, hogy azok rengeteget spóroltak, akik kéthetente igénybe vették a szolgáltatást. Hatványozottan érvényes ez azokra a szülőkre, akik több gyermekkel érkeznek, és

alkalmanként 20-30 könyvvel távoznak. Ők azok, akik rendszerint sokat is igényelnek, hisz a gyermeke(i)k érdeklődésének fókuszja hétről hétre változhat. Ezeknek a kívánságoknak mindig igyekszünk eleget tenni, részben erre a segítőkész attitűdre épül az a bizalmi rendszer, ami régóta megvan az olvasók és a könyvtáros kollégák között.

Lényeges minőségi változás összességében a baranyai utakon nem történt az évek során, eltekintve egynéhány tényleg igen sürgető aszfaltozástól vagy a főutak javításától. Az eltelt tíz év alatt felszínre kerültek ennek a speciális ellátásnak a pozitívumai és negatívumai is. A lakosok körében hangsúlyossá váltak a kényelmi és időmegtakarítási szempontok, hisz egyre több szolgáltatás érhető el a kistélepléseken négy kerék útján (mobil posta, élelmiszerbolt, kormányablak). A könyvtárbusz is ennek egy kis szelete, ami teljességgel ki tudja szolgálni a kistéleplésen élők igényeit, de látjuk a határait is, hiszen nagyobb rendezvény, esetleg képzés lebonyolítására már nem alkalmas. Szerb, szlovén és horvát kollégáink fenntarthatósági szempontból egy hagyományos busznál kisebb, de mégis tágas ha-

„Kulcsfontosságú a bizalom kiépítése, a könyvtárbusz által nyújtott szolgáltatások megismertetése a lakossággal”

szongépjárművekkel bővítik/váltják ki saját flottáikat, utóbbi típusú jármű működésére itthon is van példa, ilyen irányú – bár közösségi tér funkcióvesztéssel járó – elmozdulás megoldás lehet a jövőt illetően.

A külföldi, főleg szlovén és horvát könyvtárbusz-találkozók különleges helyet foglalnak el szívünkben, nemcsak azért, mert több alkalommal adhattunk elő már a hazai könyvtárbuszok működéséről, vagy mutathattuk be az olyan ötleteinket, mint a könyvtárbuszokon megvalósított szabadulószobás játékok, hanem mi is inspirálódhattunk más könyvtárak tapasztalataiból. Büszkék vagyunk arra is, hogy az elmúlt évtizedben Pécsen két nemzetközi könyvtárbusz-találkozón is fogadhattuk hazai és külföldi kollégáinkat, és megismerhettük, illetve megvitathattuk a bibliobusok sajátos szolgáltatásainak lehetőségeit.

Bízunk abban, hogy jó néhány évig mégis ki tudjuk majd szolgálni a minket körülvevő, folytonosan változó környezetben Magyarország egyik legelmaradottabb térségében élő olvasóinkat.

Nagy László: Már hetedik éve dolgozom a könyvtárbuszokon, javarészt a 2-esen. Az általunk átadott s közben sokszor kapott élmények, tudás és segítség körforgása szinte állandó ebben a munkakörben. A rengeteg olvasó az évek alatt idegenből ismerőssé, néha barátá is válik. Egy idő után nehéz erre a feladatellátásra szimpla munkaként, elvégzendő feladatként gondolni, inkább hivatássá, személyes küldetésé válik számunkra.

Farkas Fruzsina (2014-től 2017-ig volt könyvtárbuszos könyvtáros): Különleges érzés visszagondolnom a 2-es könyvtárbuszra, hiszen amikor azt mondják, hogy válogass össze kétezzer darab dokumentumot egy újonnan felépített könyvtárbuszra, aminek az építésének folyamatát te is végigkísérhetted, aztán később te leszel az első, aki a településen bemutatod a szolgáltatásokat, és ezzel, megkockáztatom, jó néhány olvasónál megalapozhatod a könyvtárhazsnálatot. Hogy mennyire bizalmas kapcsolat alakul ki könyvtáros és olvasó között, az egyik kedves emlékem is megmutatja. Egy nagyon aktív és támogató településen történt, amikor az egyik kedves olvasó megérkezett az óvodás és a kb. kéthetes gyermekeivel. Kérdeztem, hogy segíthetek-e (gondoltam, segítek könyvet választani a nagyobb fiúval). Ehelyett az édesanya a kezembe adta a kéthetes kisfiát (teljes bizalommal), hogy amíg keresgél, dajkáljam. Azóta is nagy szeretettel gondolok a családra.

Csobán László – Nagy László

Fotók: Csobán György könyvtár